

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za jeden mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

Telefon št. 34.

Ruščina — prepovedana.

Menili smo, da je deželni predsednik baron Hein resen politik, torej mož, ki prevdara vsak svoj korak in si je svest, kaj hoče in česa neče. Sedaj smo se prepričali, da temu ni tako; prepričali smo se, da je tudi baron Hein samo političen diletant, ki ne sluša glasu razuma in stori korake, s katerimi dosega ravno nasprotje tega, kar je hotel doseči.

Baron Hein je mnenja, da na Kranjskem „Gott sei Dank“ ni treba nikomur ruski znati. Ruščina je sicer svetoven jezik, ki se na Francoskem na Angleškem in celo — horrible dictu — na Pruskem v vsakem mestecu uči, jezik, katerega se morajo tudi avstrijski oficirji učiti, ali vzlic temu se vidi baronu Heinu potrebno, da z vsjo silo nasprotuje učenju ruščine na Kranjskem.

Slovenski rodoljubi so se že mnogokrat zavzeli za to, da bi se vsaj omikani slovenski krogi naučili ruskega jezika. Uspeh je bil — žal — minimalen, o kakeh političnih posledicah znanja ruskega jezika pa že celo ni govoriti. To bi moral naposled vedeti tudi baron Hein, saj je že dosti dolgo v deželi, da bi bil vsaj deloma spoznal dejanske razmere.

Letos so se poskusi, razširiti znanje ruskega jezika, ponovili in sta se v Ljubljani in v Idriji našla moža, ki sta prevzela težavno nalogo poučevanja. Naše mnenje je bilo, da tudi ta poskusa ne bosta imela posebnega uspeha, in da se bo izmed oglašanih učencev le malokateri naučil ruski čitati, kaj še, da bi si v resnici pridobil znanje tega jezika. Stvar bi bila zaspala, kakor je zaspala že več taceh tečajev, da se ni oglasil baron Hein.

Deželna vlada je namreč prepovedala poučevanje ruskega jezika. Gospodu dr. Jenku se je ta prepoved naznanila z naslednjim odlokom:

V Ljubljani, 11. novembra 1899.
Št. 38361.

P. n. gospod dr. Ludovik Jenko
v Ljubljani.

Jurčičev trg št. 3.

Vsled naročila c. kr. deželne vlade z dne 10. t. m. št. 17035 se Vas s pozivom

na § 19 oziroma §§ 8—16. cesarske naredbe z dne 27. junija 1850 št. 309 drž. zak. pozivlje, da takoj ustavite pouk v ruščini, ker se pričetek tega pouka ni naznanil, kakor je predpisano.

Županov namestnik:
Vončina I. r.

Gospodu J. Kogeu v Idriji se je vladna prepoved naznanila z naslednjim odlokom:

Loitsch am 11. November 1899.

Z. 114/pr.

Gospodu Jakob Kogeu, notarskemu koncipijentu

v Idriji.

Po zapisniku v „Slovenskem Narodu“ začel je 7. t. m. v Idriji učni tečaj v ruščini in podučujete — kakor se sliši — Vi.

Ker spada zasebni poduk pod določbe zakona z dne 27. junija 1850. drž. zak. št. 309 pozivljate se, po tem zakonu znanstveno sposobnost — kakor se zahteva od učitelja na istovrstni državi — v roku 3 dni tu sem izkazati, ali pa, ako niste zmožni to storiti — v istem roku poduk ustaviti.

C. kr. okrajni glavar:

Podpis nečitljiv.

Ta prepoved je v meritornem oziru popolnoma nezakonita. Vlada se je postavila na stališče, da so brezplačni tečaji za učenje ruskega jezika „Lehranstalten“, da so to zavodi, kakor privatne gimnazije in realke, zavod, kateri mora imeti odgovornega ravnatelja in na katerem smejo poučevati samo znanstveno tako vsposobljeni učitelji, kakor so osposobljeni srednješolski profesorji, zavod, čegar ustanovitev se mora tri mesece prej naznaniti deželnemu predsedništvu!

Temu pa nikakor ni tako, kajti brezplačni tečaji za učenje ruskega jezika niso nikake „Lehranstalten“. § 19. tiste cesarske naredbe, na katero se vlada sklicuje, pravi sicer: Die Errichtung von Lehranstalten für Zeichnen, Musik, Schönschreiben und ähnliche Gegenstände unterliegt den in den §§ 8—16 enthaltene Bestimmungen, ali prav ker brezplačni ruski tečaji nimajo na sebi znaka učnih zavodov — Lehranstal-

ten — zato zanje ta zakon nevelja in tudi ne sme veljati.

V Ljubljani je vse polno učiteljev in učiteljic, ki poučujejo laški, francoski in angleški jezik, ne le posameznike, nego cele skupine. To so učni tečaji, kakor je bil nameravan v Ljubljani in v Idriji tečaj za ruski jezik. Doslej ni nikomur, tudi baronu Heinu na misel prišlo, da bi poučevanje v laškem, francoskem ali v angleškem jeziku smatral za „Lehranstalten“, a kar velja za te tečaje, to velja tudi za prepovedana ruska tečaja, toliko bolj, ker se je hotelo ruščino poučevati brezplačno.

Vladno sklicevanje na cesarsko naredbo iz l. 1850 je torej povsem ničev, zakaj če bi obveljalo njeno stališče potem se morajo takoj zapreti vsi privatni učni tečaji za tuje jezike, ker nobeden ni bil naznanjen v smislu tega zakona, na katerega se vlada sedaj sklicuje, in ker nobeden teh učiteljev in učiteljic ne more izkazati vsposobljenosti, kakor je predpisana za srednješolske profesorje.

Vlada si je gotovo v svesti, da meritorno utemeljevanje njene prepovedi ni vredno piškavega oreha. Gospodje pri deželni vladi sicer niso na glasu kot juristi, ali za tako slabe juriste jih vendar ne smatramo, da bi brezplačne tečaje ruskega jezika hoteli resno subsumirati pod cesarsko naredbo iz l. 1850.

Učenje ruskega jezika se je prepovedalo iz političnih nagibov. Tista vlada, ki je prusofske frankfurterske zastave vzela v svojo zaščito, neče, da bi se mej Slovenci na Kranjskem razširilo znanje ruskega jezika, in če smemo soditi po pisavi peresnih kulijev v „Grazer Tagblattu“ in po znani izjavi barona Heina v deželnem zboru, dela učenju ruskega jezika ovire iz strahu, da bi se ne zanetilo kako rusofilsko gibanje. Kako smešen je tak strah, pač ni treba šele govoriti. Ruski tečaji so v političnem oziru popolnoma nedolžni in more v njih le tisti kaj nevarnega najti, kdor sploh slovansko narodno gibanje pisano gleda.

Poskrbljeno je zato, da baron

Heinov ukaz ne bo imel praktični posledic. Vsi zakoni, in vsa nemškonalna birokracija ne bo preprečila razširjevanja ruščine. Nasprotno. Čim večje bo vladno kljubovanje, toliko večje bo veselje za učenje ruskega jezika. Vladna prepoved je le reklama za učenje ruskega jezika. Baron Hein je ruska tečaja sicer za nekaj dni preprečil, osvedočil pa se bo, da je prav za prav le raka v vodo vrgel in razvnel zanimanje za učenje ruščine tudi v tistih krajih, kateri so doslej bili indiferentni.

Machiavelli.

2. Kake nasvete daje Machiavelli vladarjem?

(Dalje.)

Radi tega so duhovne vlade najprijetnejše in najgotovjše. Duhovnemu knezu: škofu, kardinalu, zlasti pa papežu ni treba posebej skrbeti za ugled; ta mu je zagotovljen vsled starih navad in šeg; duhovne kneževine se ohranijo brez osebnih zaslug in brez posebne sreče, one se vzdružujejo po uredbah, v religiji zastarelih, katere so tako mogočne in takošne, da svojim knezom moč čuvajo, naj se ti obnašajo in naj živijo kakor koli. Oni jedini imajo države in jih ne branijo, imajo podanike in jih ne vladajo, in akoravno nihče njihovih držav ne brani, jim jih tudi nihče ne jemlje, in podaniki, akoravno niso vladani, se vendar nič zato ne brigajo in nočejo niti ne morejo osvoboditi se. So torej samo take kneževine zagotovljene in srečne. Machiavelli se ironično dalje opravičuje, da ne more vzrokov tega razložiti; kajti te kneževine vladajo „višje moči, kamor človeški razum seči ne more“. Potem navede v dokaz svoje omenjene trditve papeža Aleksandra VI. (1492.—1503), „kateri je med vsemi papeži, ki so kedaj bili, pokazal, koliko papež z denarjem in s silo premore in premahne“. K onim višjim močem stopijo torej po Machiavelliju denar in sila, in tako je prišlo, da je Aleksander VI. cerkev zelo dvignil, akoravno ni to njegov namen bil; kajti papež je vedno le na to mislil in zato skrbel, da bi svojemu lastnemu sinu, vojvodi Valentinois, moči pridobil, in svoje ostale otroke, ki jih je imel z omoženo Va-

LISTEK.

Na obali Natala.

(S svojega potovanja poroča *.)

Prvega oktobra 1898. ob 8 uri zjutraj je zapustila korveta Nj. Veličanstva „Saida“ luko v Pulju. In veselo smo jadrili preko morja Adrijanskega, Jonskega in Sredozemskega, hiteli mimo Krete, dospeli do Port Saida, šinili skozi prekrasni Sueški prekop ter dospeli v Rudeče morje, Zapustivši Aden, smo prišli v Indijski ocean. Zadnje dni novembra smo bili že v Sanzibarju. Toda mudili se nismo niti tu, nego plovili dalje v nemško vzhodno Afriko. V Dar es Salaamu (Kraju miru) smo se ustavili dva dni. Na otoku Comornu smo bili 2. decembra. Tu smo imeli svojo jubilejno slavnost. Francoski duhovnik, ki je došel iz Majote, nam je bral mašo, pri kateri so pele male afričanske deklice, ki so v vzgajališčih ondotnih francoskih nun. Tu smo dobili vsi svoje spominske svetinje. Ker smo se vadili na bližnjem otočku v mapiranju, smo ostali na dolgočasnem Comornu cel teden. Dospelši do Madagaskarja, smo izvedeli, da

imajo ondi kugo. Zato na suho sploh nismo šli. Dalje smo ostali v Mozambique, zapuščenem, včasih toli živahnem portugalskem mestu, par dni in odjadrali naprej v Delagoa Bai, v luko portugalskega mesta Lourenco Marquez. Tu smo počivali teden dni. 2. jan. 1899. pa smo dospeli v Durban ali D'Urban, oziroma v glavno luko dežele Natala, v Port Natal.

Ker bo igral v sedanjih vojni med Angliji in Buri Durban bržčas še važno ulogo, naj se pomudim pri tem mestu nekoliko dalje časa.

Ker je morje ondi plitvo, smo morali pustiti „Saido“ na visokem morju ter se peljati z malim parobrodom do obali. Dospelši na svoj cilj, smo sedli v takozvane „rikshe“, lahke vozičke z velikimi kolesi in z dvema sedežema. V te vozove se vprežejo črni napol nagi Kafri, podobni našim hudičem. Na glavi nosijo namreč ti prevažalci velike roge ter divjajo med silnim kričanjem in rezgetanjem drug za drugim uprav besno.

Mesto Durban je pusto in brez posebnih zanimivostij: pravcato angleško kolonialno mesto z večinom enonadstropnimi, v posebnem, nekako romanskem

slogu zidanimi hišami, s širokimi cestami in s precejšnjim številom cerkev. Edino monumentalno poslopje je takozvana Town-halle, mestna hiša z uro. Razsvetljava imajo električno. Življenje pa je velikomestno. Tu srečamo vse polno tramvajev in omnibusov. Povsod so nalepljeni veliki, kričavi lepaki. Sicer pa je mesto prav mirno in tiho. Vse se vrši brez ropota in krika. Celo na kolodvoru je kolikor možno mirno in tihotno.

Prebivalstvo je večinoma angleško, indijsko in kafrsko. Seveda pa so zastopani tudi menda večinoma vsi drugi rodovi sveta.

Kafrčanke, ki dohajajo v mesto z dežele, so velike, krepke, polnih udov in bujnih prsi. Navadno zakriva rudeča ali pisana tunika njeno močno telo od kolen do srede prsa. Ta priprosta obleka je ovita okoli njenega kakor črn baržun se svetečega telesa tako, da se ga čim najbolj oprijema. Kafri, živeči v takozvanih „kralih“ (šotoriščih), so navadno goli in nosijo le majhne, spredaj in zadaj privezane predpasnike. Ženijo se Kafri tako, da si kupi mož ženo pri njeni materi za domenjeno število volov. Romantične ljubezni ob žgo-

lenju slavca in luninem melanholičnem svitu Kafri in njihove ljubice torej ne poznajo.

Kafrčanke, živeče v mestu, se oblačijo evropski, vendar pa jim ta obleka kaj slabo pristaja. Komično je videti Kafrčanko z našopirjenim klobukom na glavi in — boso!

Kafri po mestih ljubijo kričeče barve, cilindre, stare uniforme, visoke zavratnike („Vatermörderje“) in manšete. Pri tem pa so navadno bosi in — brez srajc! Sicer pa so Kafri v nasprotju s Suaheli, ki so slabotni, majhni in suhi, veliki, lepo razviti in stasiti. Zategadelj si poišče marsikatera navidezna sila brumna angleška lady kafrskega baya (fanta) za skrivnega ljubimca...

Posledice takih ljubezenskih razmer so seveda včasih prav čudne! —

Vojakov v Durbanu ni bilo v deti; ti so v Pietermaritzburgu, kjer je tudi uprava. Samo policija, sestavljena iz Sudov, krasnih, bradatih mož v rumenih oblekah, vzdržuje red, in sicer jako energično.

Trgovina je v Durbanu v najlepšem cvetu. Tu nahajamo veličanska angleška skladišča, podobna bazarom evropskih ve-

nozza de' Cattanei, ter druge sorodnike dobro preskrbel; vse takove nepotične prizadeve so se pa prevrtnile cerkvi božji v blagoslov. In celo dolgoletni prepir med rimskimi baroni iz rodov Orsini in Colonna, ki so ga ostale kneževine v Italiji navlašč netile, samo da bi papeževo svetovno moč slabile, ker so se bale prevlade papeževe — papeži so se jim sicer radi s tem odmenjavali, da so zvali tuje kralje na pomoč —, celo ta prepir se je končno v prospeh cerkve končal, ko več nobenih kardinalov iz omenjenih rodov ni bilo, ki so bili glavni vzrok takih prepiror. Tako čuvajo „višje moči“ duhovne kneževine, in bilo bi „delo domišljavega ter drznega človeka, dalje o tem premišljevat“... (Glej cap. 7 in 11).

Posvetni knezi pa, ki nimajo onega bene, vdane vere ter religije na razpolago, morajo druga sredstva v ohranitev svoje moči porabljeni.

Pri dednih knezih ni nobene posebne težkoče, ugled si dobiti ali ohraniti, ako takega kneza izvenredne strasti ne diskreditujejo, je skoro nemogoče, da ga ne bi podaniki ljubili, ali vsaj trpeli; vsekako je treba eventualne strasti skrivati pred javnim mnenjem. Knezi, ki so se lastne sile povzpeli do vladanja — in take kneze ima Machiavelli v prvi vrsti pred očmi — imajo veliko težav premagati; kajti ako ljudje na svoje oči vidijo, kako se je vladar in moč zasnovala, nimajo pred takim močnem onega spoštovanja, kakor inace pred dednimi vladarji; vladar, ki je z lastno silo in energijo povzpel se na prestol, more radi tega jako lahko vsled sile in energije svojih prevratov vjenih novih podanikov pasti iz tega novega prestola.

Glavno sredstvo pa, svojo moč si ohraniti, je dobro oborožena in disciplinovana armada; kajti boj, vojska, skratka, sila je naposled zadnji kriterij prava. „Ne sme torej knez nobene druge stvari, nobene druge misli, sploh ničesar drugega za opravilo imeti kakor vojsko, njen red in njeno disciplino.“ (cap. 14.). Si vis pacem, para bellum!

Vladar mora paziti na to, da ga njegovi podaniki vsaj ne sovražijo, ampak kolikor mogoče čislajo in ljubijo. O vsakem vladarju si podaniki napravijo svoj razsodek; naj se vladar čuva onih strastij, ki bi mu utegnile odtrgati vladarstvo. Nekatere hudobije so pa na vsak način potrebne in brez njih ni moči vladati; vladar „naj se ne obotavlja, zaplesti se v sramoto takojšnjih hudobij...“, kajti ako se vse dobro prevdara se najde marsikaj, kar se kaže navidezno kot čednost, da vede v pogubo, ako se mu sledi, in drugo, kar se zdi biti hudobija, da izvira iz tega gotovost in lastni prid“ (cap. 15).

(Dalje prih.)

V Ljubljani, 13. novembra.

Delegacije.

Zunanji minister grof Goluchowski je bil včeraj in danes v Budimpešti. Poročal je cesarju o najnujnejših drž. delih, zlasti o likih mest. Trgovci v Južni Afriki je realen, praktičen človek, vedno miren in dostojen.

Življenje pa je ondi dokaj drago. Jedli smo prav dobro; prebivali smo med svojim dopustom v hotelu, kjer smo prišli v dotiko s fino, elegantno družbo. K večeremu dinéju prihajajo gospodje vedno v črnih oblekah, zakaj takrat so v družbi ženskih, s katerimi se mora vse drugače občeati kakor z moškimi. No, nekateri izmed naših častnikov so bili nekoliko bolj po domače oblečeni; — bilo nam je itak vseeno, ali nas pogleda kaka dolgočasna lady ali ne. Sicer pa smo bili tujci na popotovanju!

Postrežba v angleških hotelih je izvrstna. Na vsakega gosta je prišlo dvoje troje slug, sami temnopolti Indi, ki so oblečeni v bele halje in nosijo na glavi visoke rudeče turbane.

Jedli smo mnogo jedil, a od vsakega jako malo.

Noči v Južni Afriki niso zanimive. Anglež nima namreč niti gostiln, niti kavarn, niti drugih lokalov, kjer bi vzbujal ponoči hrup. Samo hotele nahajaš ondi, a ti so ponoči zaprti. Pač pa so v navadi trgovine, tako imenovani „bari“ za alkoholične pijače, a tudi v teh dobiš od 11. ure ponoči le čaj z mlekom. Jesti se v baru sploh ne dobi; k večjemu sadja.

(Konec prih.)

delegacijah. Včeraj je bila tudi skupna seja obeh ministrstev, v kateri se je določil dan, kdaj se snidejo delegacije ter vsebina prestolnega nagovora. Bržčas se snidejo delegacije koncem novembra ter ostanejo skupaj do božiča. Čehi — in desnica sploh — menijo delati tiho obstrukcijo, zlasti proti skupnemu državnemu proračunu, proti vojnemu in bosenskem budgetu. Skoraj gotovo bo potreben budgetni provizorij za jeden mesec.

Clary vse pokvari.

„Politik“ se bavi v svojem sobotnem članku z grofom Claryjem, z njegovimi intencijami in blamažami ter dokazuje, da grof Clary vse pokvari, in da je za mir v Avstriji nujno potrebno, da izgine ta nesrečni politik čim najhitreje zopet v temo pozabljenja. Clary je prišel z nalogo, da razreši velike zmešnjave v avstrijski polovici države, a prav on je te zmešnjave še podvojil. Na Češkem in Moravskem je zmešnjava na vrhuncu. Clary ravna tudi proti željam krone, ki želi, da se Nemci in Čehi spravijo, in da se ustvari večina, v kateri bodo tudi Nemci. Clary pa spletkari na vso moč, da bi vrgel Čeha iz desnice. Toda Clary se moti, če misli, da bi bilo potem za državo bolje, ako bi začeli Čehi in njihovi zvesti zavezniki opozicijo, kakoršne še nismo imeli. Nova večina brez Čehov in Poljakov in brez Jugoslovancev bi se ga gotovo takoj otresla, kajti Clary niti Nemcem ni prav nič všeč. Zato pa stori Clary najpametnejše, da po vseh blamažah, kar jih je doživel tekom kratkega časa, odstopi ter prepusti svoje mesto zmernejšemu politiku. Ako pa ne odstopi sam, se mu zgodi kakor jezdecu, katerega je vrgel konj raz sebe, ker je lezel nanj — nerodnež.

Vojna v Južni Afriki.

Povsod, kakor gobe po dežju se pojavljajo Buri; zdi se, da jih je vsak dan več in da ji narašča pogum vedno bolj. Sedaj so prekoračile njihove čete reko Oranje ter prodrli daleč v Kapsko kolonijo. Baje so prišli še preko Jamestowna. Pretrgali so brzozjavne žice ter nekaj mostov, pa tudi železniške proge nameravajo podreti, ko pride čas. Namen prodiranja Burrov v Kapsko kolonijo je: pridobiti kapske Holandce za svojo stvar, kar se jim vsaj deloma gotovo posreči. Onemogočiti pa hočejo zajedno, da bi mogli Angleži izlaska prodreti preko reke Oranje. — Iz Kimberleya je dospela nova vest, ki je za Angleže jako neugodna. Oddelek nothumberlandskih fizarirjev je skušal prodreti iz Oranje-Riverja pri Hopetownu proti Belmontu, oziroma proti obleganemu Kimberleyu. Ta poskus pa se je Angležem docela ponesrečil. V bitki z Buri so bili tepeni, razen tega pa so izgubili polkovnika Keith-Falcourja, trije poročniki in več mož pa je bilo ranjenih. Padli polkovnik si je pridobil v vojni v Sudanu veliko slavo, zato pa je njegova smrt za Angleže tem hujši udarec. — General Cronje je pozval v Kimberleyu obleganega polkovnika Kekewicha, naj se uda, sicer začne mesto bombardirati. Kekewich se ni hotel udati. Buri so obdali mesto od vseh strani ter streljajo nanj z velikimi topovi. — Mafeking še ni padel. Angleži se dobro branijo, a število Burrov se množi, tako da mesto mora postati njihovo. — Angleški višji poveljnik, general Buller, namerava poslati Whiteju, ki je oblegan v Ladysmithu dve brigadi na pomoč. Do tja pa morajo dospeti angleške čete — po proračunjenju vojaških strokovnjakov — komaj v 17 dneh. Tako dolgo bi moral White še kljubovati Burum. Med tem pa dobi burški general Joubert nove čete in še nekaj topov. Baje se je nadejati za te dni večje bitke pred Ladysmithom, v kateri se usoda Whiteja odloči. White nima že skoraj nič več streljiva. — Angleške pomožne čete so dospole vsaj deloma v Capstadt. Dve ladiji so poslali dalje v Durban, oziroma v Port Natal, da se vojaki ondi izkrcajo. Iz Durbana mislijo prodreti Angleži proti severu v smeri Ladysmitha. Doslej se je izkrcala v Durbanu bajé že mornarična brigada z dvajsetimi topovi Durban je po svoji legi strategično imeniten.

Mestna davkarija.

Pri razpravi glede mestne davkarije v ljubljanskem občinskem svetu je gospod obč. svet. Svetek v daljšem zanimivem govoru pojasnil zgodovino mestne davkarije. Ta govor se glasi nekako tako-le:

Ni prvokrat, da se občinski svet bavi z vprašanjem, ali in v koliko je mestna občina dolžna pobirati državne davke ter jih oddajati c. kr. državi blagajnici. Ni prvokrat, da se je v tej slavni zbornici izrekla želja, da naj se zahteva za delno pokritje stroškov, ki jih ima mesto Ljubljana vsled pobiranja državnih davkov, od c. kr. erarja primerna odškodnina. No, nikdar ni prišlo ob tem vprašanju do daljnega ukrepa, ker se je vselej povdarjalo, da treba prej poiskati dotično pogodbo, s katero je prevzela mestna občina ljubljanska dolžnost državne davke pobirati. In le enkrat, bilo je, če se ne motim, ravno v potresnem letu ali leto pozneje, je slavni občinski svet sklenil, da se mestna občina ljubljanska pridruži drugim mestnim, drž. davke pobirajočim občinam, ki so takrat vlagale peticije za prispevke k stroškom, ki jih imajo občine vsled pobiranja državnih davkov. Kakšen uspeh so imele peticije, ne vem. Le to mi je znano, da je v zadevnem vprašanju pri mestni občini v Ljubljani do danes ostalo vse pri starem.

Je-li mestna občina ljubljanska zares obvezana, pobirati državne davke in je-li upravičena za to zahtevati kake odškodnine, — tega ne bodem jaz razmotrival. Če bode danes slavni občinski svet sklenil, da se v tem oziru nekaj ukrene, rešilo se bo to vprašanje itak od merodajnih faktorjev. Jaz sem se oglasil za besedo, da navedem nekoliko zgodovinskih in statističnih podatkov glede našega davčnega urada, ki je od leta 1893. spojen z mestno blagajnico, v kolikor se to tiče poslujočega obojca.

Najprej moram omeniti, da one že napominane pogodbe med mestno občino ljubljansko in državno upravo glede pobiranja državnih davkov sploh nikdar niso bile. In prav radi tega je bil doslej ves trud, ji priti na sled, zaman, če tudi se je z vso resnobo povdarjalo, da se je pogodba v arhivih poizgubila, in da dotičnih aktov iz leta 1850, ko se je baje sklenila pogodba, sploh ni najti.

Da pogodba nikdar ni obstajala, to bode takoj jasno iz fakt, katere hočem pozneje navesti.

Kako pa je vendar prišlo do tega, da se je naložilo mestni občini ljubljanski pobiranje državnih davkov. Da na to vprašanje dobro odgovorim, moram nekoliko poseči nazaj v zgodovino davkarstva.

Znano je, da je preteklo še le dobrih sto let, da so imeli dolžnost in pravico porazdeliti davke, ki jih je morala vsako leto dajati dežela cesarju, deželni stanovi. Le-ti so določevali, koliko pripada od deželne davčne svote na posamezne graščine in koliko na mesta in večje trge. Deželni stanovi so bili odgovorni, da se je ob pravem času ni v določeni visokosti opravil davek pri c. kr. deželni blagajnici. Trgovci, obrtniki in rokodelci pa so tudi takrat že plačevali poseben obrtni davek, a tega so pobirali po posebnih predpisih za to določeni organi. Davčno kvoto, ki so jo nalogali deželni stanovi mestu Ljubljani, so imenovali kontribucijo. Ta davek je pa moralo mesto od svojih prebivalcev samo pobirati.

Razdelili so kvoto, za to odbrani meščanje med mestne bolj ali manj imovite prebivalce, v prvi vrsti med hišne posestnike izvzemši plemiče, magistrat pa je na podlagi te porazdelbe izterjavne davčne doneske od posameznih davkozavezancev ter vplačane davke odrajtoval v večjih vsotah deželni blagajnici.

Ta posel pa je opravljal mestni magistrat še nadalje, ko so se že regulovali stari in vpeljali novi državni davki, ko so se postavila državna oblastva, ki so predpisavala davek in nadzorovala pobiranje davka, in ko so se imenovali za pobiranje davkov posebni okrajni in graščinski davkarji. Tako je šlo do leta 1850, ob katerem času, je mestni magistrat za državo pobiral le četvero direktnih davkov, namreč zemljarino, domarino, obrtnarino in dohodarino. Nalagalo pa se magistratu ni nikdar, da bi za državo pobiral tudi kakih drugih davkov, zlasti ne indirektnih davkov.

Zadnji, ki je koncem prve polovice sedanjega stoletja v mestni blagajnici prejemal državne davke, je bil mestni kontrolor Alojzij Junis ob enem pooblaščen deželno-knežji davkar.

(Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 13. novembra.

— **Osebnosti.** Gospod dr. Franjo Pikl, odvetniški kandidat v Mariboru, ki je v Gradcu prebil odvetniški izpit, otvori odvetniško pisarno v Kozjem. — Kanonik državni poslanec g. Lambert Einspieler je imenovan stoltnim proštom v Celovcu. — Višjesodni svetnik Anton pl. Wurms v Gradcu je imenovan predsednikom okrožnega sodišča v Celju. — Deželnovladni koncipist g. Silvester Domicelj je imenovan okrajnim komisarjem, konceptni praktikant g. Fran baron Lazarini deželnovladni koncipistom pri okrajnem glavarstvu v Krškem in absolvirani pravnik g. Leon Grasselli konceptnim praktikantom.

— **Ruščina — prepovedana.** Vladna prepoved, učiti se ruščine je obudila občno senzacijo in največje zanimanje za ruski tečaj. Zdaj se hoče vse ruski učiti, tudi taki ljudje, katerim to prej niti v sanjah ni prišlo na misel. Kako brez podlage je vladno utemeljevanje njenega odloka, se vidi iz tega, da g. dr. Jenko ruščine niti ni hotel učiti, ampak le učenje nadzorovati, učili pa bi se oglašenci sami. Gospod dr. Jenko je že v soboto vladi naznanil, da se začne učenje danes in je to isto včeraj naznanil policiji. Radovedni smo, kaj bo vlada sedaj ukrenila.

— **Slovensko gledališče.** Včeraj popoldne so igrali „Mlinarja in njegovo hčer“. Gledališče je bilo polno. Prav dobro je bilo obiskano tudi zvečer, ko so igrali „Razbojnike“, ki so nam v najboljšem spominu še izza lanske sezone. Igrali so jih tudi sinoči lepo, nekateri so bili v svojih ulogah celo dovršeno imenitni. Ta Franc našega Inemanna je vendar klasična oseba! Občudovali smo g. Inemanna sinoči tolikanj bolj, ker je že popoldne igral utrudljivo ulogo nadsiljivega mlinarja. Za izborni in mojstrski igro je žel g. Inemann mnogo priznanja. Gosp. Deyl je bil tudi sinoči Karel, v igri odlični, v izgovoru krepak, v maski simpatičen. V dar je dobil velik lovorov venec s trakovi. Og. Danilu vemo, da je njegov stari Moor ena izmed njegovih najboljših ulog. Izvrstna sta bila gospa Danilova in g. Verovšek. Takisto so ugajali gg.: Housa, Orehek, Pollašek, Vebler in Puš. Nova je bila gđ. Ogrinčeva v ulogi Amalije Edelreichove. Bila je gđna. Ogrinčeva prikupne zunanosti, lepe igre in dobrega izgovora. Posebno nam je ugajala v prizoru s starim Moorom in Francem. Gđ. Ogrinčeva lepo napreduje.

— **„Martinov večer“** pevskega društva „Ljubljane“ je bil v soboto večer dokaj dobro obiskan. Pevski vzporedni vodstvom g. učitelja Sachsa se je izvršil v popolno zadovoljnost navzočega občinstva, zlasti pa sta se eksaktno izveli točki: „Kdo je mar“ in Voglovi „Cigani“, pri katerih so zbor in solista (gg. Kranjc in Pollašek) svoje težavne naloge pohvalno rešili. Kako je pel operni pevec gosp. Pestkowski ruske pesmi, o tem je sodbo izreklo navzoče občinstvo, ki ga je z burnim ploskanjem poplaševalo za vseskozi mojstrsko izvedenje umetniške njegove naloge in umetniški užitek, ki ga nam je podal s svojim petjem. Godba se je vrlo držala in ni bila skopa s slovanskimi deli ni z namečkom ki ga je podajala. „Šaljiva pošta“ je izzvala živahen „promet“ ter obudila obilo šale in smeja. Ples je trajal do štirih v jutro. Pripomniti moramo, da je ta veselica zaslužila obilnejše udeležbe in obzirnosti, pa manj — konkurence vsaj pod streho — „Narodnega doma“. Če se je to društvo umaknilo prej gledališču, in neki društveni veselici na Ljubo, sme se logično zahtevati ta obzirnost tudi nasprotno, osobito pa v „Narodnem domu“, kjer se je v soboto večer kar v štirih lokalih nepotrebna konkurenca negovala. Želeti bi bilo, da se narodna društva pri tacihih prilikah vzajemno podpirajo in ozirajo drugo in drugo.

— **Konec sveta.** Mnogo jih je bilo, ki se preteklo noč niso upali pod odejo. Nekateri so do jutra čakali, kdaj pride „komet“, da razbije naš grešni svet, drugi pa so hoteli videti zvezde utrinjati. A jedni kakor drugi so čakali zaman. Komet ni bilo in tudi utrinkov ni bilo videti. Marsikomu se je odvalil kamen od srca, kajti nekateri so bili v takem strahu, da so prenočili zunaj svojih stanovanj in se preskr-

beli za vse slučaje s proviantom za več dni. Tiste, ki se zanimajo za utrpinjanje zvezd, opozarjamo na najnovejša poročila, da bo glavno utrpinjanje šele v noči od torka na sredo in od srede na četrtek. Minolo noč je bilo nebebo 2. ure zjutraj jako oblačno, zvečer je celo deževalo, proti 3. uri pa se je popolnoma zjasnilo, ali utrinkov pri nas ni bilo videti, niti z Grada, kjer se je zbralo precej rado-vednega občinstva. Ker je noč minila, ne da bi se kaj zgodilo, se je v nižjih slojih vladajoči strah polegel. Tako velik seveda ni bil, kakor v Tripolisu, kjer so delavci opustili delo, kjer se prirejajo procesije in kjer je zastala vsa trgovina in obrtnost, ker noben dolžnik noče plačati svojih dolg-ov, češ, saj bo tako konec sveta. Ali po-nekod tudi pri nas ni dosti bolje. Tako je nekje na Dolenjskem priporočal župnik, naj z ozirom na bližajočega se kometa hodijo pridno k spovedi in sv. obhajilu in obljubil je neki tudi, da razpostavi najsvetejše, da se njegovim ovčicam nič ne pripeti. Stvar sama na sebi je smešna, če bi ne bila žalosten dokaz, kako primitivne je v neka-terih krajih naš narod. Človeku bi se zdelo, da živi v 10. in ne v zadnjem letu 19. sto-letja. Če so leta 1000 ljudje molili in ho-dili k procesijam, ker so mislili, da se svet podere, jim tega ni bilo štetu v zlo, ker je bila v tistih časih znanost na kaj slabih nogah, ali dandanes se človek takim poja-vom omejenosti ne more načuditi!

— **Postojnski župan gosp. Miroslav Vičič** je v soboto 11. t. m. nenadoma umrl, zadela ga je kap. Poštenje, čist značaj, dobro ime, delavnost, narodno za-vednost, ki se ni uklanjala nikdar in ni-komu, — vse to je dičilo tega do zadnjega diha delavnega moža. Občini postojnski je županoval 30 let, 35 let je bil občinski odbornik. Za zasluge na tem polju ga je nagradil presvitli cesar z zlatim križcem s krono. Kljub svojim 70 letom je bil mož trden in čil ter bi bil še dolgo vrsto let z unemo deloval občini in narodu našemu v prid. Lahko torej rečemo ob nagli njegovi smrti, „podrl se mu steber je krepak!“ Lahka mu zemlja!

— **Slovenski jezik v javni porabi.** Piše se nam: Nedavno tega vršila se je politična komisija v zadevi čisto slovenske občine. Občinski zastop — sami pristni Slovenci — pa ni ugovarjal, ko je c. kr. okrajni glavar — Slovenec — narekoval seveda — nemški zapisnik, kateri bi imel značaj zunaj v Rajhu sestavljenega zapisnika, ako bi mu ne pridejala dva iz Ljubljane došla gospoda čisto slovenski, na kar se je eden občinskih zastopnikov opo-zorjen ojačil in tudi v imenu občne slo-venki narekoval. Začetek in konec zapis-nika pa sta bila nemška. Ne smemo se tedaj čuditi, da se uporablja pri nas povsod le nemščina v uradih — ako se Slovenci sami tako malo brigamo za uporabo slo-venskega jezika. X.

— **Iz Gornjih Ponikev pri Trebnjem** se nam piše: Anton Podlogar iz Velikih Lašč, dninar pri g. Radlju je bil božjasten. Ta bolezen ga je napadala večkrat, in svo-ječasno bi se bil že skoraj utopil, da ga ni Pucelj iz Ponikve rešil iz apnene jame, kamor ga je božjast vrgla. Dne 10. nov. t. l. proti večeru je šel Podlogar z njive v bližnji gozd, a ga ni bilo več nazaj. Ker ga tudi k večerji ni bilo, so ga šli iskat in ga našli mrtvega v gozdu. Mož se je zadržal, ker ga je vrgla božjast na usta.

— **Otvoritev nove hiše kmetijske zadruga v Srednjivasi.** Na Martinov dan, ko je bil v Srednjivasi semenj, otvorila se je zadruga hiša in prepeljala vsa pijača iz farovža v novo poslopje, katero se je tako trdno zidalo, da sta se pred kratkim dva oboka porušila. To so v naglici zaflikali, in včeraj so svojo slavnost obhajali pri polnih bokalih z velikim hrupom. Završili so slavnost, kakor je že običajno pri takih katoliških slavnostih, s pretepom: zadrugnik Jakob Mlakar iz Češnice je namreč z drža-jem biča, z debelim koncem udaril tovariša Lovrenca Arha iz Srednjevasi s tako močjo po glavi, da je videl vse tiste zvezdine utrinke pred seboj, kateri se bodo baje 13. t. m. na nebu prikazali. Obžalovanja vredni nesrečnež pa je vso stvar naznanil sodnji in upamo da bo ta dokazala, da pretepi tudi na katoliški podlagi niso dovoljeni. Sicer pa je značilno da je prišel davčni eksekutor rubit zadrugo, ker noče plačati v Radovljici pri davkarji dolžnih kolekov in naložene ji kazni.

— **Nagrado je priznala c. kr. deželna vlada** postreščku Francetu Sterletu, stanujočemu v Strelških ulicah št. 5, kateri je dne 27. septembra t. l. rešil dekle Ljudmilo Potočar, da ni zgorela. Za svoje pogumno vedenje je dobil 15 gld. nagrade. Kakor je znano, je bila Ljudmila Potočar takrat postavila petrolejsko svetilko na podkurjen štedilnik. Svetilka je eksplodirala, in se je goreči petrolej razlil po obleki Ljudmile Potočar, ki je bila najedenkrat v plamenih. Bežala je na dvorišče in klicala pomoči, a nihče domačih si ni upal blizu. Na to je prihitel Franc Sterle in z mokrimi cunjami pogasil ogenj na njej.

— **Slovensko zidarsko in tesarsko društvo** priredi v nedeljo popoldan ob 3. uri v društvenih prostorih „Kolizej“ redni občni zbor, h kateremu se vsi društveniki vabijo. 1. Poročilo predsednika, blagajnika in tajnika in potem volitev novega odbora.

— **Novo kolo,** katero je izumil naš rojak g. Ivan Bajda, je privabilo včeraj, posebno v jutranjih urah precej prijateljev biciklističkega športa v dvorano kluba sloven-skih biciklistov. Popoldne in zvečer je bil obisk nekoliko slabši, lepo vreme in pa popoldanska slovenska predstava sta zva-bila ljudi bolj vun iz mesta ali pa v gle-dališče. Strokovnjaki so se izrekli o kon-strukciji kolesa prav povoljno. Bajdova iz-najdba, pri kateri praktični izvršitvi sta mu pomagala dva tukajšnja domača obrtnika, ki sta izdelala po njegovih načrtih in po njegovem v lesu izdelanem modelu železno kolo, je posebno zanimiva za vse prijatelje kolesarskega športa. Član kluba „Ilirija“ in kolesarske zaveze g. Viktor Kubelka je včeraj vozil po dvorani in praktično raz-kazoval prednosti novega kolesa. Na več-stransko željo bode gosp. Bajda razstavil kolo še jutri, v torek v dvorani kluba slovenskih biciklistov in sicer popoldne od 2.—7. ure ter bode vozil zopet gosp. Ku-belka, ki je danes z dobrim uspehom vo-zil tudi na dirkališču.

— **V prvi seji jugoslovanskega društva „Šumadija“ v Pragi** dne 4. listopada sestavil se je nov odbor za leto 1899./900. tako le: akad. slikar Josip Germ, predsednik, cand. jur. Ivan Zemljič, podpredsednik, stud. med. Fran Stanjak, tajnik, stud. jur. Janko Serbec, blagajnik, stud. jur. Josip Ferfolja knjižničar, stud. jur. Rajner Hlača, gospodar.

— **Blaž Ravnik se je udal.** Včeraj že se je govorilo po mestu, da je Blaž Ravnik, morilec Boštjana Žvana, priznal svoj zločin. Danes se ta govorica vzdržuje in se nas zagotavlja, da je Ravnik resnično priznal umor.

— **Napad v Šiški.** Danes ponoči okoli dveh šli so dva delavca in ena delavka po cesti domov. Nasproti sta jim prišla dva neznana človeka, katera sta jih ustavila z besedami „kdo je tukaj“. Med tem pa je že eden udaril delavca Franceta Sterleta z nožem po glavi in ga sunil v vrat. Napa-dalca sta na to zbežala. Težko ranjenega Franceta Sterleta so pripeljali v Ljubljano, kjer ga je v vojaški bolnici vojaški zdrav-nik obvezal in ga potem dal prepeljati v deželno bolnico.

— **Opozarjamo na inerat v današnjem listu** trdke Žnideršič & Valenčič v Ilirski Bistrici na Notranjskem, katera je edina domača trdka, ki se bavi s proiz-vajanjem raznih testenin. Podpirajmo svoje ljudi.

— **Naprošeni smo,** konstatirati, da v prijavljenem inseratu „Preklic“ podpisani Janez Nemec ni sodni sluga J. N. nego drugi jednacega imena, — in dalje, da g. Činkole v svoji hiši nima več sam gostilne, ampak da jo je dal v najem

* **Umor v Polni.** Vseučilišni pro-fesor Masarryk dokazuje v svoji kon-fiscirani brošuri, da Ana Hrčžova ni bila umorjena v gozdu poleg Polne, nego nekje drugod. Iz interpelacije posl. dr. Kronawet-terja posnemamo, da opira profesor Massa-ryk svojo trditve na sledeča dejstva: 19-letno Ano so našli mrtvo v gozdu na kraju, ki se je iz Polne videl. Ako bi jo bili morilci zaklali ondi, bi bilo možno umor vi-deti; vsekakor pa bi se kričanje Ane moralo slišati. Truplo je ležalo na obrazu, toda nogo so bile v kolenu upognjene nazaj, tako, da so stala torej meča po konci. To kaže, da je ležalo truplo najprej vznak z upognjenimi koleno ter je bilo prenešeno v gozd že trdo, otrplo. Tudi hrbtnica je bila zvita, kar kaže, da je truplo ležalo spo-četka na hrbtu, in da so ga morilci šele

pozneje položili na trebuh. Massaryk doka-zuje nadalje, da kaže Anina obleka, da so jo oblekli morilci, ko je bila že mrtva. Bržčas so jo umorili golo ter jo potem oblekli. Srajca Anina je s škarjami narezana, kar bi se v gozdu ne moglo zgoditi. Skratka Ana Hrčžova je bila umorjena v neki hiši, in prenešana že trda v gozd. Massaryk pa tudi dokazuje, da Ana ni bila umorjena v rit uvalne namene, da bi židje rabili njeno kri pri svojih pobožnostih. Krščanske krvi morejo dobiti židje v velikih mestih, kjer je morilec na razpolago premnogo ljudi, katerih nihče ne pozna in za katere nihče ne vpraša. Ko je zgorelo Ringovo gledališče na Dunaju, so našli okoli 100 sežganih trupel, za ka-tere ni vprašal nikdar nihče. Židje bi toraj ne iskali krvi v vasi in pri splošno znanem 19letnem dekletu, nego v velikem mestu. In morili bi skrivaj, skrili truplo, ne pa klali človeka v gozdu poleg poti in tik vasi ter pustili mrtvo telo očitno ležati. Sicer pa Massaryk ne verjame, da bi bil dan-danes še možen ritualni umor. Massaryk-ovo brošuro je izdala celotno v obliki omenjene interpelacije v soboto izšla šte-vilka dunajske „Zeit“.

* **Radi laži otroka umrla.** Na Dunaju je dne 6. t. m. zginila zakoncema Weiss šestletna hčerka Ana. Ves dan jo je iskal oče, a brez uspeha. Mati je ležala vsled neke operacije bolna v postelji ter prestala grozne skrbi za svojega otroka. Šele ob 10. uri zvečer se je vrnila Ana domov in spremljal jo je sosedov sin. Doma je pove-dala, da sta jo sosedova sina zaprla v klet. To je očeta in mater seveda silno raztogotilo. Posledica tega razburjenja pa je bila — smrt matere. No, drugi dan se je dognalo, da sta bila sosedova sina ves dan v šoli in da se je Ana zlagala. Radi laži hčerke je umrla mati!

* **Moški proti kadenju ženskih.** V Berolinu se je pripetil te dni čuden slučaj. V II. razredu mestne železnice je sedelo več gospodov in dam. Nakrat so začele ne-katere dame kaditi, gospodje pa so prote-stirali in zahtevali, da ne sme nihče kaditi. Nastal je razpor, katerega posledica je bila, da so dame tožene radi žaljenja časti. Razen tega jih je železniško vodstvo obso-dilo v globo 6 mark.

Književnost

— **Knjige družbe sv. Mohorja.** Danes smo prejeli sledečih 6 knjig: VI. snopič dr. Lampetovih „Zgodb sv. pisma“. — Molitvenik: presv. Rešnje Telo. — Jos. Stritarjeve „Jagode“. Knjiga za odraslo mladino. — Iv. Verhovčeve knjigo: Avstra-lija in nje otoki. — Koledar za l. 1900. z mnogimi povestmi, pesmimi in članki. Več v listku v kratkem.

— **„Učiteljski Tovariš“.** Št. 32. Vse-bina: Dnevi boja. — Pro domo. — Svo-bodna šola — svobodni učitelji. — J. La-pajne: Žalostno-zanimive razsodbe. — Poziv. — Naši dopisi. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Listnica ured-ništva. — Listnica upravnništva.

— **„Izvestja muzejskega društva za Kranjsk“.** Vsebina 5. sešitka: 1. A. Koblar: Slovenica. 2. Dr. Fr. Kos: Cesar Arnulf kot vladar po slovenskih pokrajinah. Mali za-piski. 1. A. K.: Starinske najdbe na Kranj-skem. 2. I. Verhovnik: Simona Robiča zbirka mahov z l. 1871.

— **Slovansky Přehled.** Obsah. Ze slo-vanské poesie. Pavla Maternová: Z ruské poesie. Aleksej Nikolajevič Apuchtin. Lubor Niederle: O kolébce národa slovanského. Adolf Černý: V údolí Resie. Sjezdy: XI. rusky archaeologicky sjezd v Kijevě. Druhy sjezd slovanských novinářů v Krakově. Prof. Ma-ryan Zdzichowski: Po sjezdě slovanských novinářů v Krakově. Adolf Černý: František Řehoř. Dopisy. Z Bulharska. Rozhledy a zdravý. Slované severozápadní. Slované východní. Jihoslované Umění, věda. Posudky a oznamy: Z ruské literatury.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj 13. novembra. Vsi slo-venski poslanci se prosijo, da se jutrišnje seje poslanske zbornice zanesljivo udeležijo, ker pride do važnih sklepov.

Dunaj 13. novembra. Pogajanja obeh kvotnih deputacij so se popolnoma razbila. Že v soboto je bilo očitno, da ne pride do pora-zumljenja, a vzlic temu se je včeraj

storil še jeden poskus. Pododsek 14 členov je namreč volil drug pododsek 6 členov, da se dogovori glede kvote. V tem podpododseku so bili Schönborn, Beer in Menger ter Koloman Tisza, Falk in Csaky. Tudi ta podpododsek se ni mogel zjediniti. Schönborn je spo-ročil, da se ni doseglo nikako pora-zumljenje 1. ker avstrijski člani niso imeli mandata privoliti v 35% kvoto, 2. ker torej tudi niso mogli privoliti v nižjo kvoto in 3. ker je ogrska depu-tacija izjavila, da je kvota 35% ne-sprejemljiva. Na to se je skupni pod-odsek razšel in so avstrijski člani sklenili izjaviti: Večina, izvzemši posl. Fořta, Jando in Povšeta je bila opu-stila dosedanje jedino pravilno metodo i zračunanja kvote, po kateri bi ogrski prispevek znašal 38%, nadejé se, da pride ogrska deputacija avstrijski do pol pota nasproti. Ker se to ni zgodilo, pre-klicuje deputacija vse, kar je bila pri-volila in zahteva, da se ogrski prispevek določi na 38%. Plenarna seja avstrijske kvotne deputacije je temu pritrdila in na predlog J a w o r s k e g a sklenila, anu-lirati vse, kar se je zgodilo od petka do nedelje ter se postaviti zopet na stališče, da je kvoto po prejšnji metodi izračunati. Minoritetni votum poslanecv Fořta, Jande in Povšeta je postal brez-predmeten, saj se je zdaj vsa deputa-cija postavila na njihovo stališče. Včeraj popoldne sta imela oba pododseka sejo, ki pa je bila zgolj formalnega po-mena. Madjari so se obrnili do Claryja, naj pripomore, da se začno v Pešti nova pogajanja. Za odhod se je bil pri-redil banket. Janda in Povše sta od-klonila udeležbo, meneč, da ga je pri-redil Clary. Ko se je pojasnilo, da ga ni priredil Clary, sta se povabilu od-zvala, ker nista hotela grešiti proti gos-toljubnosti.

Dunaj 13. novembra. Pododseka obeh kvotnih deputacij sta se včeraj zvečer še enkrat sešla, da zaslišita predlog dr. Falka. Ta je predlagal, naj začne avstrijska vlada nova po-gajanja, in sicer na tej podlagi, da mora ogrska kvota znašati 35%. Av-strijski člani so izjavili, da niso poobla-ščeni v tem oziru kaj skleniti. Madjari so potem sklenili, nadaljevati poga-janja na tej po Falku nasvetovani pod-lagi in so Schönborna naprosili, vprašati, če neče avstrijska delegacija priti v Pešto, da bi se razprave nadaljevale. Danes ob 2. uri pa se je sešla av-strijska deputacija, da se v tem oziru izreče.

Dunaj 13. novembra. Goluchowski se odpelje jutri na cesarski dvor v Budimpešto.

Dunaj 13. novembra. V Stein-brückenu pri Dunajskem Novem mestu so našli tovarnarja Josipa Glanza in njegovo gospodinjjo Magdaleno Lichten-werk umorjena. Morilci so odnesli 90.000 gld.

Praga 13. novembra. Župan v Kolinu in župan v Poděbradu sta bila obsojena na globe, ker nista hotela orožnikom preskrbeti stanovanj.

Trst 13. novembra. Vlada je s po-sebnim reskriptom prepovedala nove uniforme, katere je občinski svet na-pravil mestnim redarjem in sicer radi tega, ker so nove uniforme narejene po uniformah italijanskih vojakov.

Budimpešta 13. novembra. Ogr-ska vlada, ki je bila v svrhu regula-cije valute deponirala pri avstro-ogrski banki za 96 milijonov zlata, je ta depot brzojavno preklicala.

Narodno gospodarstvo.

— **Državne železnice.** Dosedanje imenovanje na progi Solnograd-Bischofs-hofen ležeče postaje Puch se je s 15. okt. t. l. premenilo v Puch pri Halleinu.

Darila.

Uredništvu našega lista sta poslala: **Za družbo sv. Cirila in Metoda:** Č. ro-d-bina g. Josip Lavrenčič 10 kron, Č. rodbina g. Alojzij Krajgher 5 kron namestu venca na krsto pokojnemu nadžupanu g. Miroslavu Vičiču v Postojni. — Skupaj 15 kron. — Živeli rodo-ljubni rodbini!

Slovenci in Slovenke! Ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda!

V torek, dne 14. novembra 1899.

Drukkat:

DALIBOR.

Velika narodna opera v 3 dejanjih. Besede Wen- ziga, poslovenil J. Finžgar. Glasbo zložil Bedřih Smetana. Kapelnik g. Hilarij Benisek. Vprizoril režiser g. Josip Noll.

Blagajnica se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7 1/2. uri. — Konec ob 10. uri. Pri predstavi sodeluje orkester sl. c. in kr. poh. polka Leopold II. št. 27.

Prihodnja predstava v četrtek, dne 16. novembra: „Revizor“.

Umrli so v Ljubljani:

9. novembra: Marija Očepek, šivilja, 72 let, Rimska cesta št. 2, kap. — Amalija Bobek, baba, 75 let, Poljanska cesta št. 9, spridenje jeter. 10. novembra: Marija Pin, zasebnica, 78 let, Bleiweisova cesta št. 20, kap.

Meteorologično poročilo.

Vlaka nad morjem 306.2 m. Srednji snežni tlak 736.0 mm.

Nov.	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- tura v °C.	Vetrovi	Nebo	Pada- vina v 24 urah
11.	9. zvečer	741.6	7.4	sl. jz.ahod	jasno	0.0 mm
12.	7. zjutraj 2. popol.	741.0 738.8	2.1 9.0	sl. jug sl. sz.ahod	megla jasno	0.0 mm
13.	9. zvečer	739.3	7.1	sr. jug	dež	0.0 mm
13.	7. zjutraj 2. popol.	742.2 743.2	3.0 5.4	sl. zahod sl. ssvzh.	oblačno del. jasno	0.2 mm

Srednja temperatura sobote in nedelje 8-9° in 6-1°, nor. nale: 4-6° in 4-4°.

Dunajska borza

dne 13. novembra 1899.

Skupni državni dolg v notah.	99	gld.	85	kr.
Skupni državni dolg v srebru.	99	gld.	60	kr.
Avstrijska zlata renta.	117	gld.	15	kr.
Avstrijska krona renta 4%.	99	gld.	80	kr.
Ogorska zlata renta 4%.	116	gld.	60	kr.
Ogorska krona renta 4%.	95	gld.	40	kr.
Avstro-ogorske bančne delnice.	904	gld.	—	kr.
Kreditne delnice.	368	gld.	50	kr.
London vista.	120	gld.	67 1/2	kr.
Nemški drž. bankovci za 100 mark.	69	gld.	—	kr.
90 mark.	11	gld.	78	kr.
20 frankov.	9	gld.	58	kr.
Italijanski bankovci.	44	gld.	90	kr.
C. kr. cekini.	5	gld.	69	kr.

Vse vrednostne papirje preskrbuje BANKA MAKŠ VERSEC, Ljubljana, Selenburgove ulice 3. Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5—10 gld.

Guberjev vrelac

Najbolje učinkujoča železo-arsenasta voda proti slabokrvnosti, ženskim boleznim, živčnim in kožnim boleznim itd. — Dobiva se v vseh prodajalnicah mineralnih vod, lekarnah in drogerijah.

HENRIK MATTONI, Dunaj.

Družbenika

solidnega in treznega, z 1000 do 2000 gld. denarja ter slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi zmožnega, sprejemem takoj za povečanje dobro vpeljane žgarnjarnice.

Ponudbe pod naslovom: „žgarnjarnica“ pošto ležeče Ljubljana. (2064—1)

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1899. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga do Trbiča. Ob 12. uri 5 m. po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste. Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, čez Amstetten na Dunaj. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih v Linc. — Ob 11. uri 50 m. dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregence, Curih, Geneve, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzenj, Marijine vane, Heb, Franzove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. — **Proga v Novo mesto in v Kočevje.** Osonni vlaki: Ob 6. uri 54 m. zjutraj, ob 1 uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiča.** Ob 5. uri 46 m. zjutraj osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Lince, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 57 m. popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer osonni vlak z Dunaja, Solnograda, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih iz Lince. — **Proga iz Novega mesta in Kočevja.** Osonni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik.** Ob 7. uri 23 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 10 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika.** Ob 6. uri 55 m. zjutraj, ob 11. uri 8 m. popoldne, ob 6. uri 10 m. zvečer. (1206)

Na prodaj je lepa prodajalniška oprava.

Poizvé se v trgovini s papirjem Jos. Petrič-a na Sv. Petra cesti št. 4. (2041—3)

Kavčič & Lilleg

Ljubljana, Prešernove (prej Slonove) ulice št. 1 „pri Zlatorogu“ (21—260)

Zaloga najboljšega špecerijskega blaga

po nizkih cenah.

Na drobno in na debelo.

Njegova Svetost
Papež LEON XIII.

sporočil je po svojem zdravniku prof. dr. Lapponju gosp. lekarju G. PICCOLI-JU v Ljubljani srčno zahvalo za priposlane Mu stekleničice

tinkture za želodec

ter mu je z diplomom od dne 27. novembra 1897 podelil naslov „dvorni založnik Njegove Svetosti“ s pravico, da sme nositi v svoji firmi z naslovom vred tudi grb Njegove Svetosti

Omenjeni zdravnik kakor tudi mnogi drugi glasoviti profesorji in doktorji pripisujejo Piccolijevo želodčno tinkturo, katera krepi želodec, povečuje tek, pospešuje prebavljanje in telesno odprtje. Naroče s povzetjem sprejema in odpošilja točno (582—12)

G. PICCOLI, lekar

„Pri Angelju“ v Ljubljani, Dunajska cesta.

Tinkture za želodec pošilja lastnik po 12 stekleničic za gld. 1-26 av. vred., po 24 stekleničic za gld. 2-40, po 35 stekleničic za gld. 3-50, po 70 stekleničic za gld. 6-50. Poštni paket, ki ne tehta preko 5 kl. po 110 stekleničic za gld. 10-30. Poštino mora plačati naročitelj sam.

Št. 37325

Ustanove.

Pri mestnem magistratu je za tekoče leto podeliti sledeče ustanove:

1. Jan. Bernardinijev v znesku 100 gld.
2. Jos. Jak. Schillingovo v znesku 97 „
3. Jurij Thalmeinerjevo v znesku 94 „
4. Jan. Jost. Weberjevo v znesku 99 „
5. Jan. Nikl. Kraškovič-ovo v znesku 81 „
6. Jan. Ant. Fancoj-ovo v znesku 67 „
7. Jos. Feliks Sin-ovo v znesku 48 „
8. Il. Ant. Raab-ovo v znesku 231 „
9. Miha Pakič-ovo v znesku 130 gld.
10. Jan. Krst. Kovač-ovo v znesku 151 „
11. Marije Kosmačeve v znesku 102 „
12. Helene Valentinijev v znesku 84 „
13. Ustanova za onemogle posle v znesku 50 „

Prošnje za eno ali drugo teh ustanov vložiti je opremljene s potrebnimi dokazili do 28. t. m., pri magistratnem vložnem zapisniku.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane
dne 2. novembra 1899.

Prva kranjska tovana testenin Žnideršič & Valenčič

© v Ilir. Bistrici

priporoča svoje **izborne testenine**, kot **makarone**, **fadeline**, **vrvice** in **različne vloge za na juho**, velespoštovanemu občinstvu.

Prvi sijajni uspeh najinih izdelkov je ta, da se ni v našem okraju v treh letih toliko testenin zavžilo, kot najinih v teku enega meseca, kar jih izdelujejo.

Spoštovana gospodinja!

(2029—2)

Sežite po tej jedi, katero pri nas s slastjo še oni zavživajo, kateri dotedaj o testeninah še slišati niso hoteli.

Najine testenine dobé se v vseh boljših prodajalnicah jestvin; povsem zanesljive najine pa so le one, ki se prodajajo v zavojih po 1/2 kg z najino firmo.

— Trgovcem pošiljava cenik zastoj in franko. —

Joško Jebačin

trgovca

Minka Jebačin rojena Poltar

— poročena. —

(2055)

Ljubljana, dne 13. novembra 1899.

Glavna slovenska

hranilnica in posojilnica

registr. zadruga z neom. zavezo

pisarna v Šelenburgovih ulicah h. št. 3 v Ljubljani

sprejema in izplačuje hranilne vloge in

obrestuje po 4 1/2 % od dne vložitve do dne vzdige

brez odbitka in brez odpovedi.

Hranilne vloge dobrodelnih, občekoristnih zavodov in vseh slovenskih društev, kakor tudi delavcev in poslov cele dežele se obrestujejo po 5 %.

Hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

(1688—18)

Dr. M. Hudnik, predsednik.

Posojilnica v Mariboru

odda svojo

gostilno v „Národnem domu“ v Mariboru v najem (zakup).

Natančne ponudbe o obsegu in pogojih najma poizvedeti je v pisarni gosp. dra. Jerneja Glančnik-a v Mariboru. (2038—2)

V Mariboru, dne 6. novembra 1899.

Ravnateljstvo.